

Portfolio workshops spel en dialoog

Het Filosofisch Café in Weesp

Vrijdag 3 april 2015 was het eerste Filosofisch Café in De Bibliotheek in Weesp met het thema het goede leven.

Nadat Heidi Muijen het thema had ingeleid startte de dialoog aan de hand van symbolen op de dialoogtafel en met het Quintessencespel met wijsheidskaarten. Iedere deelnemer bracht een eigen ervaring in of deelde een visie op het goede - mede geïnspireerd door de symbolen op de dialoogtafel en de wijsheidsspreuk uit Oost en West op de getrokken kaart. De filosofische vraag die op het spel stond: gaat het vooral om het realiseren van het goede in een maatschappelijke zin of verkies je een 'weg naar binnen' en focus je op innerlijke waarden?

De aanwezigheid van kringleden maakte deze bijeenkomst extra gedenkwaardig. Vooral de wijze waarop het thema in de beleving werd gebracht met de muzikale bijdrage van Henry Muldrow van stichting Culturele Droomwevers. Door zijn bezielende en aanstekelijke vertolking van een eigen compositie over 'de goede samenleving' bezongen alle aanwezigen het thema:

S – Samenleving

(voor Heidi en Norwin)

*Een vriend, een gezin, een wijk of een stad
verwijzen naar onze omgeving.*

*Zorg voor jezelf en de wereld om je heen
is de sleutel tot een mooie samenleving.*

*Vertrouw je gevoel en wees nooit bang;
creëer een doel om naar te streven.*

*Leef in balans met jezelf en met de wereld
want dat is het geheim van het goede leven.*

Het lied maakt deel uit van één van de creatieve Multi media publicaties van Stichting Culturele Droomwevers

Vrijdag 1 mei 2015: dag van de arbeid

Op deze middag voerden we in De Bibliotheek van Weesp een dialoog over de betekenis van arbeid: sommige filosofen brengen het arbeidzame leven in verband met processen van zelfverwerkelijking (humanistische visie) en anderen met processen van zelfvervreemding (de kritische theorie). De kwestie die hier aan de orde is gaat eigenlijk over 'het wezen van de mens' en de vraag of het arbeidzame leven alleen dient tot het kunnen overleven (geld verdienen, voedsel produceren) of ook dienstbaar is aan het helpen realiseren van hogere waarden (denk aan 'de piramide van Maslow', waar zelfverwerkelijking zich in de spits bevindt). Filosofen zoals Schiller, Huizinga en Gadamer hebben op de culturele kracht van spel gewezen als een *zijnswijze* die van binnenuit bij het mens-zijn hoort. Daarom kan spel bijdragen tot processen van menswording en menswaardigheid helpen versterken in sociale verbanden. Volgens de filosoof van de hermeneutiek, Hans-Georg Gadamer, brengt het spel ons in een bijzondere relatie tot de tijd: het nodigt uit te *verwijlen* in de tijd in plaats van dat de (klok)tijd dicteert hoe mensen zich bevinden in een situatie. Feest en spel openen een tijdsruimte waarin mensen zich bewegen op een gedeeld ritme door de tijd heen. In die ruimte ontstaat betrokkenheid op elkaar: een afgestemd zijn op het samenbindende door de wijze waarop dansers dansen, zangers zingen en spelers spelen...

het bordspel Mens, ken je zelf met houten speelfiguren

Een speelruimte ontstaat door spelregels én maakt het met elkaar uitvinden van nieuwe regels mogelijk. Spel als een relationele zijnswijze kent vele vormen: van bordspellen, kinderspellen tot creatief samenspel zoals samen dansen of zingen. Creatief samenspel préfigureert hoe mensen zich in een situatie bevinden: zo stemmen de media

van dans en zang mensen af op beweging en klanken, én in relatie tot elkaar. In het afgestemde samenzijn zijn zowel uitvoerders als luisteraars en toeschouwers *spelend* betrokken op elkaar. Zo creëert spel van binnenuit een gemeenschappelijke belevingswerkelijkheid en sociaal verband. Een vergadering daarentegen is een voorbeeld hoe er een uitwendige verhouding tot de tijd georganiseerd wordt. De punten op de agenda met het daaraan gekoppelde tijdspad vernauwen en reguleren de tijdsruimte 'van buitenaf'. Deze is bepalend voor hoe men zich tot elkaar verhoudt en tot hetgeen waarover vergaderd wordt; en uiteindelijk ook voor de verhouding tot zichzelf. Tegenwoordig wordt niet alleen een vergadering maar het gehele werklevens gedictieerd door Chronos, middels een werkrooster, (digitale) agenda, protocollen en andere vormen van structurering die van natuurlijke relationele verbanden losgezongen zijn. Huidige vormen van organisatiespel vernauwen daarom de existentiële ruimte, wat het precare evenwicht tussen processen van zelfwording en zelfvervreemding en de culturele voedingsbodem onder druk zet.

zandloper: symbool voor de eindige tijd die ons gegeven is....

Deze middag waren Henry Muldrow van de Stichting Culturele Droomwevers en sofist en spindoctor Felix Gerardus Woudenberg te gast. Er ontstond een geanimeerde dialoog over de noodzaak in onze huidige tijd *de culturele as in Europa* te versterken. Daartoe is er zowel op macroniveau in het politieke spel als op microniveau tussen mensen veel werk te verzetten. De kracht van compassie lijkt hiervoor de crux lijkt te zijn, een belangeloze liefdeskracht. Met een bijzonder verhaal over de liefde, maakte Felix Woudenberg zijn standpunt duidelijk, aan de hand van de symboliek rond het getal 8. en een fragment uit zijn Sophism - Delineate & Forge - editorial review.

Het Filosofisch Café: zinvolle gesprekken en ontmoetingen

Seizoen 2015-2016 elke vrijdagmiddag in De Bibliotheek te Weesp: filosoferen over een thema

Pijn en verlies, geluk en tegenslag in het leven geven aanleiding tot levensvragen en filosoferen. Iedereen die zich wel eens afvraagt wat de zin van iets is, stelt een filosofische vraag. Vaak wordt er direct advies gegeven of een antwoord. Dat is jammer, want daarmee stopt het filosoferen. In het Filosofisch Café beginnen we met een korte introductie op het thema gevolgd door een vraag, die uitnodigt tot verwondering en filosofisch onderzoek.

In het afgelopen seizoen werd het het filosofisch café in De Bibliotheek in Weesp gehouden. Dit programma verzorgt Heidi Muijen desgewenst graag ook op een andere locatie. De filosofische gesprekken gingen over:

- Het goede leven - 3 april 2015
- Arbeid: vervreemding of zelfrealisatie: 1 mei 2015
- Zinvolle ontmoetingen - 5 juni 2015
- Vrije ruimte - 3 juli 2015
- Wie zijn onze helden? - 4 september 2015
- Levensverhalen - 6 november 2015
- Rituelen - 4 december 2015
- Wijsheid sprokkelen - 5 februari 2016
- Roerige tijden - 4 maart 2016
- Humor: een escape of dieper doordringen in de werkelijkheid? - 1 april 2016
- Religie: bindmiddel of splijtzwam - 6 mei 2016
- Innerlijk kompas: volg je hart of je hoofd? - 3 juni 2016

De laatste bijeenkomst over ‘het innerlijk kompas’

Tijdens de laatste bijeenkomst van dit seizoen gaf Heidi Muijen een korte introductie op het thema. De metafoor van het ‘innerlijk kompas’ stamt van de oude Griekse filosofen van de klassieke levenskunst. Zo gebruikte Epictetus het beeld van ‘de innerlijke

stuurman' om aan te geven, dat het bij het nemen van beslissingen goed is om je innerlijke stem te beluisteren. Deze stem was volgens de klassieke levenskunst vooral een redelijke stem. Hun levensmotto 'volg je natuur' betekent eigenlijk 'volg je rede'! Meer dan duizend jaar later lang blijft het hoofd volgens de meeste filosofen de betrouwbaarste gids. De Franse filosoof Pascal (1623- 1662) verplaatst het ijkpunt van het hoofd naar het hart. Een beroemde uitspraak van hem luidt: "Het hart heeft zijn redenen die de rede niet kent".

Na de filosofische inleiding geven de deelnemers rond de dialoogtafel een eigen ervaring of een kwestie waarover zij een beslissing hebben te nemen 'met het hoofd of met het hart'. Zo worden de argumenten en visies van de oude filosofen weer levend: in hoeverre bieden hun ijkpunten houvast bij actuele kwesties van deelnemers? Beide visies blijken nog steeds aan te spreken!

Een van de deelnemers - de meest trouwe gast van het Filosofisch Café, Henry Muldrow van stichting Culturele Droomwevers te Amsterdam - verwoordde zijn inzicht in de vorm van een gedicht:

Heart and Head

*Instead of a diet
of water and bread,
feel with your heart.
Think with your head.*

*After all
the words have been said
and the wise
books have been read.*

*After our hungers
have all been fed
and our hearts
have been led*

*by the wisdom
of the head,
instead of fighting
the two are wed.*

Wat een mooie afronding van het filosofische seizoen!

Bijzonder aan dit Filosofisch Café is het gebruik van de beeldendialoogtafel *Wat is de kwestie? Wat is de kwestie!* en een filosofisch spel *Mens, ken je zelf* waarbij de symboliek en spelattributen het thema visueel maakt en in de beleving brengt.

Krachtsymbolen en kleurendobbelsteen

Bijvoorbeeld met behulp van kaartjes en

speelfiches waarop symbolen zichtbaar zijn:

- van *oog tot oog* - de spiegel van de ziel
- vanuit het *hart* met de kracht van kwetsbaarheid
- met innerlijke bewogenheid zoals de *spiraal* door steeds af te stemmen, naar buiten en naar binnen toe
- door de *hand* te openen, als gebaar voor ontmoeting

De voorwerpen op de buitenste kring van de dialoogtafel helpen de filosofische thema's bespreekbaar te maken. Door de inspiratie en symboliek op de dialoogtafel en de kaarten uit het spel komen mensen op een andere manier met elkaar in gesprek dan 'normaal'.